

Türkiye – Romanya İŐ ve Yatırım Forumu

19 Nisan 2019, İstanbul

Ticaret Bakanım Sayın Ruhsar Pekcan,

Romanya İŐ Ortamı, Ticaret ve GiriŐimcilik Bakanı Sayın Ștefan Radu Oprea,

Sayın Büyükelçiler ve Diplomatik Misyon Temsilcileri,

Türkiye-Romanya İŐ Konseyi Başkanımız Ömer Süssli ve Üyeleri,

İŐ, Siyaset ve Akademi Dünyamızın Başkan ve Temsilcileri,

Değerli Basın Mensupları,

Yaşadıkça keŐfedilen, keŐfedildikçe âŐık olunan Şehir, İstanbul'daki bu buluşmanın, ülkelerimiz arasındaki dostluğa ve her alandaki İŐ birliğimize önemli katkılar sağlamasını temenni ediyor, sizleri Dış Ekonomik İliŐkiler Kurulu – DEİK adına selamlıyorum.

Türkiye – Romanya Ortak Ekonomik ve Ticaret Komitesi (JETCO) Birinci Dönem Toplantısı vesilesiyle gerçekteŐirdiđimiz Türkiye – Romanya İŐ ve Yatırım Forumumuz, Türk ve Romanyalı Őirket ve kurumların değerli sunum ve konuşmalarının ardından verimli bir Şekilde devam ediyor. Programda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Sözlerime başında, mübarek Berat Kandilinizi tebrik ediyor, “kurtuluş” anlamına gelen bu anlamlı gecenin; İslam âleminin ve tüm insanlığın barıŐ, dostluk ve kardeŐlik bağlarını güçlendirmesini temenni ediyorum.

Romen tiyatrosunun temellerini atan Őair ve yazar Vasile Alecsandri (*Vasil Aleksandri*) “Hora Unirii” yani “Birliđin Dansı” adlı Őiirinde;

“Bizler aynı annenin evlatlarıyız,

Tıpkı kökleri kaynaşmış çam ağaçları gibi” der.

Türkiye ve Romanya da, ilişkileri köklü bir ortak tarihi geçmişe dayanan, iki önemli stratejik ortak. Kültürel ve tarihsel bağlarımız oldukça güçlü.

Örnek olarak, Romanya'nın denize en yakın toprağı olan Dobruca'nın, farklı geçmişı ve etnik bileşimi ile Türkiye için özel bir anlamı var. Dobruca, Romanya'daki Türk topluluğunun yuvası. Oradaki soydaşlarımız; bölgede ekonomik, kültürel ve politik hayata iyi entegre olmuş bir şekilde devam ediyorlar. Aynı şekilde Türkiye'de de, Romanya'dan ülkemize göç etmiş vatandaşlarımız, yaşamlarını iyi bir şekilde sürdürüyorlar. Birçok öğrenci, Romanya'dan ülkemize, eğitim almak için geliyor. Hatta, bazı üniversitelerimizde, seçmeli Romence dersleri alınabiliyor.

Geçtiğimiz yıl Türkiye ve Romanya'nın diplomatik ilişkilerinin 140. yıl dönümünü kutladık. Sizlerle; dostluğumuzla, kurduğumuz iş birlikleriyle kaynaştıkça, köklerimizi daha da sağlamlaştırıyoruz. Karşılıklı dostluğumuz çerçevesinde birlikte büyüyor, birbirimizi tamamlıyoruz.

Yine hatırlatayım: Türkiye A Milli Futbol Takımı, tarihinde ilk milli maçını 26 Ekim 1923'te Romanya ile oynadı. Taksim Stadı'nda oynanan bu dostluk maçı da, 2-2 beraberlik ile sona erdi.

Spor, dostlukları geliştirmenin bir başka vesilesi tabii.

Bu dostluk ve ortaklıklarımız, elbette ekonomik ilişkilerimize de yansıyor.

Türkiye, Romanya'nın AB Üyesi olmayan ülkeler arasında en önemli ticaret ortağı. Orta ve Doğu Avrupa'nın en büyük ikinci pazarı olan Romanya ve Türkiye'nin ikili ticaret hacmi, 2018 yılında 6.3 milyar \$ olarak kaydedildi. Son 5 yılda Türkiye'nin Romanya'ya ihracatı %0,5 artarak, 2018 yılında 3,8 milyar \$'a erişti.

Türkiye'nin Romanya'ya önemli ihraç mallarından makinalar ihracatı son 5 yılda %69 artarken, otomotiv %80 ve demir-çelik ise %127 arttı.

Romanya'da 14.000'in üzerinde Türk firması bulunuyor. Ülkedeki Türk yatırımları 3. ülkeler üzerinden gelenlerle beraber 6 milyar \$'ı aŐtı. 90'dan fazla Türk müteahhidimiz Romanya'da başarılı projeleri ile faaliyetlerini sürdürüyor.

Yatırımlar noktasında, son yıllarda Türkiye'den Romanya'ya yatırımların arttığını görüyoruz. Bu olumlu gelişmenin karşılıklı olarak sürdürülmesi amacıyla; Romanya Yatırım Ajansı'nın Türkiye'de çalışmalarını artırması ve Türk iş dünyası ile Türkiye'de de bir araya gelmesi fayda sağlayacaktır.

Biliyorsunuz, Alarko Holding Romanya'da 1 Milyar Euro'yu aşan bedelde 3 ihale almıŐtı. Bükreş çevre yolu projesi başladı ve başarılı bir şekilde devam ediyor. Biri karayolu diğeri demiryolu olan diğeri projelerin de itiraz sürecinin sonuçlanıp, faaliyetlerinin bir an önce başlayacağını ümit ediyorum.

Orta Avrupa'nın coğrafi ve stratejik olarak önemli ülkelerinden birisi olan Romanya ile olan iş birliklerimiz sağlam ama yeterli değil; daha çok iş birliğı yapmamız ve ikili ticaret hacmi hedefimiz olan 10 milyar €'ya ulaşmamız lazım.

Tabii, hedeflerimizi gerçekleŐtirmemiz için, öncelikle önümüze çıkan engelleri aşmak, fırsatları arttırmak, iş insanlarımızın yaşadığı sorunları konuşup, çözüme gitme yolunda gayret etmek için, Sayın Bakanlarımızın huzurunda, birkaç hususu, ana başlıklarıyla dile getirmek istiyorum.

- Gümrük Birliğinin Güncellenmesi ve başta gıda sektöründe faaliyet gösteren şirketlerimiz olmak üzere, firmalarımızın gümrük uygulamaları sebebiyle maruz bırakıldığı haksız rekabetin giderilmesi,
- Köstence-İstanbul arasında Ro-Ro seferlerinin yeniden başlatılması,
- Romanya'da önümüzdeki dönemde hayata geçirilecek büyük ölçekli altyapı projelerini, Türk firmalarının üstlenmesi konusunda pozitif ayrımcılık uygulanması,
- Romanya'da kamu-özel ortaklığı (PPP) projelerine ilgi duyabilecek firmalarımızın gerekli yeterlilik belgelerini temin edebilmeleri,

- AB tarafından alınan belirli çelik ürünlerinin ithalatı için geçici korunma önlemi kapsamında, ülkemize uygulanan çelik kotalarının kaldırılması,
- Ülkemizdeki şehir hastaneleri modeline Romanya'da yoğun ilgi gösterildiğinden hareketle, sağlık alanında iş birliği potansiyelimizin değerlendirilmesi ve
- Genel sağlık sigortalı Romen hastaların Türkiye'de tedavi alması olarak sıralayabilirim.

Bizler, iş birliklerimizi daha hızlı ve rahat sürdürebilmek için neden bu gibi kolaylıklar sağlamayalım? Bu, elbette karşılıklı çabayla, ortak hareketle ve daha çok iletişimle mümkün.

Bunu sağlamak için karşılıklı ziyaretlerimiz ve programlarımız sürüyor.

6 Eylül 2018'de Bükreş'te Romanya – Türkiye İş Forumu ve PPP Toplantımızı gerçekleştirdik. Türkiye'de oldukça başarılı şekilde işleyen Kamu Özel Sektör Ortaklığı (PPP) modelinin, Romanya'da uyarlanmasına ilişkin değerlendirmeler yaptık.

Geçtiğimiz Şubat ayında ise, yine Bükreş'te Romanya-Türkiye İş Forumu gerçekleştirdik.

Karşılıklı sevgi ve eşitliğe dayalı ve kazan-kazan esasıyla sürdürdüğümüz ilişkilerimize, önümüzdeki dönemde yenilerini eklemek için gayret ediyoruz.

Sayın Bakanlarım, Değerli Misafirler,

İzninizle kısaca **DEİK**'i anlatmak isterim.

Türk özel sektörünün dış dünyaya açılan penceresi olan DEİK, 34 yıldır, çalışmalarını gönüllülük esasıyla sürdüren, bir iş platformu. Ülkeler arası yatırım ve ticareti artırmak için "ticari diplomasi" anlayışıyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Faaliyetlerimiz, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Ticaret Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan'ın destek ve koordinasyonu ile devam ediyor. Tüm dünyaya yayılmış, 146 iş konseyimiz bulunuyor.

Başkanlığını Sayın Ömer Süslü'nün yürüttüğü **Türkiye-Romanya İş Konseyimiz** de, 1991'de Avrupa İş Konseyleri bünyesinde kurulan konseylerimizden biri. Ve karşılıklı ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişimi, 1996'da Romanya Ticaret ve Sanayi Odası ile imzalanan kuruluş anlaşmasının akabine denk geliyor. Bu çerçevede, farklı içeriklerde birçok heyet ziyaretini organize ediyor, Türk ve Romen iş çevrelerini bir araya getiriyor, ülkelerimiz arasında ticari ve sosyal köprüler kuruyoruz.

Balkanların Maksim Gorki'si olarak anılan Romen yazar Panait Istrati (*Panayit Istrati*) "**Varoluş iz bırakmaktır, bir ruhun olduğunun kanıtıdır**"¹ ifadelerini kullanır.

İnanıyorum ki, ruhumuzu ortaya koyarak sürdürdüğümüz dostluk ve iş birliklerimizle dünyada derin izler bırakacağız.

Dostluğumuzu, ticaret ve yatırım ilişkilerimizi geliştirme ümidiyle, programımızı teşrif eden Bakanlarımız başta olmak üzere katılan ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Nail OLPAK
DEİK Başkanı

¹ Sünger Avcısı kitabından